

Farklı Branşlarda Aktif Spor Yapan Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Anxiety Levels of Athletes Doing Active Sports in Different Branches of Conceiving New Type Corona Virus (Covid-19)

Yunus Emre ÇİNGÖZ¹ , Selim ASAN²

¹Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bayburt, Türkiye.

²Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

ÖZ: Düzenli olarak yapılan egzersiz fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak iyi olma ve birçok hastalığa karşı güçlü bağışıklık düzeyi sağlamasından dolayı oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Covid-19 salgınına yakalanan bireylerde hastalığın hafif atlatılmasına bağlı olarak kaygı düzeyinin azalmasında egzersiz oldukça büyük önem taşımaktadır. Araştırmada, aktif spor yapan sporcuların yeni tip korona virüse yakalanma kaygı düzeyleri incelenmektedir. Araştırma grubunu 2022 yılında çeşitli spor merkezlerinde spor yapan 203'ü erkek 105'i kadın, 183'ü düzenli spor yapan 125'i düzenli olarak spor yapmayan, 226'sı bireysel spor yapan 82'si takım sporu yapan toplamda 308 kişi katılmıştır. Araştırmada Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği uygulanmıştır. Ölçek, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı olmak üzere iki alt boyut, toplam on altı maddeden oluşmaktadır. Çalışmadan elde edilen verileri Google Drive üzerinden toplanarak veri analizinde cinsiyet, spor türü ve spor yaşına göre Tek Yönlü Anova ve Bağımsız-Örneklem T-Testi uygulanmıştır. Cinsiyet, spor türü, spor yaşı değişkenlerine göre istatistiksel anlamı farklılık bulunmamıştır ($p>05$). Spor yapma değişkeni sosyalleşme kaygısı alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<05$). Sonuç olarak Covid-19'a yakalanma kaygısı puan ortalamalarının düşük olması son dönemlerde hastalığın ölümcül etkisinde azalma ve düzenli egzersizin fayda sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, spor, sporcu, kaygı, branş.

ABSTRACT: Regular exercise is critical because it provides physical, mental, and spiritual well-being and a strong immunity against many diseases. For this reason, exercise is of great importance in reducing anxiety due to the mild recovery of the disease in individuals caught in the Covid-19 epidemic. The study examines the anxiety levels of athletes who do active sports to catch the new type of coronavirus. A total of 308 people participated in the research group in 2022, 203 men and 105 women, 183 doing sports regularly, 125 not doing sports regularly, 226 doing individual sports, and 82 doing team sports. The New Type Coronavirus (Covid-19) Contagion Anxiety Scale was applied in the study. The scale consists of two sub-dimensions, individual anxiety and socialization anxiety, and sixteen items. The data obtained from the study were collected via Google drive. One-Way ANOVA and Independent-Sample T-test were applied according to gender, sport type, and sports age in data analysis. No statistically significant difference was found according to gender, sport type, and sport age variables ($p>05$). A statistically significant difference was found between the scores of the socialization anxiety sub-dimension of doing sports ($p<05$). As a result, the low average score of anxiety about catching Covid-19 shows that the lethal effect of the disease has decreased recently, and regular exercise has been beneficial.

Keywords: Covid-19, sports, athlete, anxiety, branch.

ACIK ERISIM

Editör:

Deniz BEDİR

Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

Hakemler:

Zekai ÇAKIR

Bayburt Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi,
Bayburt, Türkiye.

Kübra ÖZDEMİR

Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim
Fakültesi, Erzurum, Türkiye.

İletişim:

Yunus Emre ÇİNGÖZ

yunusemrecingoz@bayburt.edu.tr

Selim ASAN

selim.asan@erzurum.edu.tr

Tarihler:

Geliş: 02.11.2022

Kabul: 22.12.2022

Yayınlanma: 31.12.2022

Künye:

Çingöz, Y. E., & Asan, S. (2022). Farklı branşlarda aktif spor yapan sporcuların yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygı düzeylerinin incelenmesi. *IntJourExerPsych*, 4(2),57-64.

<https://doi.org/10.51538/intjouexerpsyc.1197965>

1. GİRİŞ

Dünyanın var oluşundan günümüze kadar insanlar tarih boyunca çeşitli salgın hastalıklar ile karşılaşmıştır. Yeni tip koronavirüs salgını, genellikle yüksek ateş ve öksürükle başlayan, nefes almada güçlekle gelişen bir hastalıktır. Görülen hastalıklar mide bulantısı, ishal, kas ve eklem ağrıları, iştahsızlık gibi belirtilerin yanı sıra zatürre ve şiddetli akut solunum yetmezliği ile de karşımıza çıkabilmektedir (Bozlar, 2020). İlk olarak 2019 Kasım ayında meydana çıkan Covid-19 sağlığı tehdit eden küresel bir sorun haline gelmiş ve dünya çapında olağanüstü hâl ilan edilmesine neden olmuştur (Stanton ve ark, 2020). 2020 yılının ilk birkaç ayında oldukça bulaşıcı olan virüs, ilk olarak Çin Halk Cumhuriyeti'nde görülüp daha sonra başta 27 ülke olmak üzere tüm dünyaya yayılmıştır (WHO, 2020). Virüsün hızla yayılması birçok ülkeyi harekete geçirmiş, sıkı tedbirlere duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmış ve hareket özgürlüğünü kısıtlayan karantina uygulamalarını zorunlu kılmıştır (Mon-López ve ark, 2020). Dünya sağlık örgütü toplantısında dünya üzerinde yaşayan insanların önemli bir sorunla karşılaştığını açıklayarak salgının pandemi olduğunu duyurmuştur (WHO, 2020). Alınan karar dünya çapında küresel endişe ve korkuya neden olmuştur. Bunun sonucu olarak dünya genelinde hayatı olumsuz olarak etkileyen karantinalar dâhil olmak üzere birçok kısıtlama getirilmiş sayısız faaliyet ertelenmiş veya iptal edilmiştir (Hellewell ve ark, 2020).

Birçok tedbir alınmasına rağmen salgın bugüne kadar birçok insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Mevcut salgın verilerine göre; 12 Ekim 2022 itibariyle dünya genelinde 619.161.228 kişide korona virüs teşhisi konulurken, hayatını kaybedenlerin sayısı 6.537.636'ya ulaşmıştır. 3 Ekim 2022 tarihi itibariyle toplam 12.723.216.322 doz aşı yapılmıştır (WHO, 2022). 10 Mart 2020'de ülkemizde ilk Covid-19 vakası 17 Mart 2020'de ölümü ise gerçekleşmiştir. 12 Ekim 2022 itibariyle toplam vaka sayısı 16.919.638 ve toplam vefat sayısı 101.203 kişi olmuştur. Ülkemizde 2 Ekim 2022 tarihi itibariyle toplam 152.209.055 doz aşı yapılmıştır (WHO, 2022). 26 Eylül- 2 Ekim 2022 tarihi itibariyle ülkemizde vaka sayısının 23.116 ölüm sayısının ise 24 olduğu görülmektedir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2022). Bu veriler ışında şu an için Covid-19 salgının tam olarak bittiği söylenemez. Salgın durumu incelendiğinde, dünyanın son 2,5 yılda yaşadığı ekonomik sorunlar, toplumsal düzeyde sosyolojik sorunlara yol açmış salgının bir sonucu olarak bireylerin ruh sağlığındaki değişimler salgının etkisini artırmıştır (Barua, 2020; Ho ve ark, 2020).

Özellikle Covid-19 dönemiyle birlikte spor bireylerin kendini bulmasında ve birçok sektörü etki altına almasından dolayı oldukça önemli yer tutar (Karataş ve ark, 2021). Spor, insanoğlunun yaşamında her zaman var olmuştur. Yeryüzündeki her gelişmeden etkilenen sporun farklı disiplinler ile etkileşimi de kaçınılmazdır. Bu durum da spor sektörünün kapsamını genişletmiştir (Murathan ve Murathan, 2019). Ayrıca bireylerin, evdeki ve işteki sosyal davranışları üzerinde derin bir etkiye sahip olup (Özdemir ve ark, 2021) her yaşta bireyin zihinsel, psikolojik ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Akoğuz-Yazıcı ve ark, 2016). Toplumda spor ile uğraşan bireylerin spor yaparken katılmış olduğu yarışmalar bireylerin davranışlarını etkileyen faktörlerden olmuştur (Turan ve ark, 2021).

Büyük kulüplerde tanınmış sporcuların da bu süreçte virüse yakalandıklarının gözlemlenmesi spor paydaşlarını ciddi şekilde endişelendirmiştir. Salgının halk sağlığı ve finansal etkisinin kısa ve uzun vadede spor sektörünü etkileyeceği öngörülmektedir (Goodell, 2020). Spor dünyasını etkisi altına alan pandemi nedeniyle birçok ulusal ve uluslararası ileri tarihe alınmış ya da yapılamamıştır (Gallego ve ark, 2020). Medya, ürün ve hizmet satan kuruluşlar, biletleme ve yayın geliri elde eden spor kulüpleri ve büyük spor organizasyonları düzenleyen federasyonlar/birliklerin gelirleri önemli ölçüde azalmıştır (Evans ve ark., 2020). Spor faaliyetlerindeki aksaması nedeniyle çalışma ve sosyal çevresinden uzaklaşan sporcular da bu süreçten en fazla olumsuz etkilenenler arasındadır (Costa ve ark, 2020). Spor açısından kaygı, sporcunun kaygısını anlamak kaygı durumu davranışsal kaygı, anksiyete ve somatik kaygı olarak 3 ana başlık altında toplanmıştır (Burton, 1988). Kaygı, kişinin duygu ve düşüncelerine bağlı olarak tehlikeli bir durumla karşı karşıya kalındığında hissedilen korku duygusu olarak tanımlanır (Ocaktan ve ark, 2020). Bu tanımlar doğrultusunda kaygının insanları psikolojik olarak etkileyen bir durum olduğu görülmektedir. Daha önceki antrenmanlarda iyi performans gösteren sporcularda bile aşırı kaygı, duygu ve düşüncelerde kafa karışıklığına yol açarak olumsuz davranışlar sergilenmesine sebep olabilmektedir (Sönmez ve ark, 2020). Koronavirüs 'ün sporcularda yaratabileceği endişe ve korku göz önüne alındığında farklı spor dallarındaki sporcuların pandemi sırasında koronavirüse'e yakalanma konusunda endişe yaşayabilir ve bu endişe nedeniyle performanslarında düşüş olabileceği düşünülebilir.

Literatür incelendiğinde bir dizi erken dönem Covid-19 çalışması tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalarda Covid-19'a yakalanma kaygı düzeyinin çeşitli değişkenlere göre incelenmiş ve karantina süreci ve çalışmaların yapıldığı zaman dilimi dikkate alındığında farklı sonuçların elde edildiği görülmektedir (Aslan ve ark, 2021; Chen ve ark, 2020; Güler ve Cicioğlu, 2021; Gümüşgül ve ark, 2020; Huang ve Zhao, 2020; Huang ve ark., 2020; Polatcan ve Kaptangil, 2021; Rubin ve Wessely, 2020; Yıldız, 2020; Çakır, 2020; Şahin ve Gönen, 2020; Öktem ve ark, 2020; Kuru & Atılgan, 2022; Yıldız & Doğu, 2022). Yapılan araştırmalar egzersizin önemi ve Covid-19 hastalığı ile ilişkisini incelemektedir. Çalışma

koronavirüs'ün etkilerinin azalmasına rağmen salgının sporcular üzerindeki etkisinin ne düzeyde devam ettiğini ortaya koyabilecek son dönem çalışmalarından biri olacaktır. Bu açıdan bakıldığında farklı spor dallarında aktif spor yapan sporcuların Covid-19'a yakalanma kaygı seviyelerinin belirlenerek çeşitli önlemler alınması önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Nicel çalışmalarda bilgi; çoğunlukla gözlemler, çıkarımlar ve deneylerle değerlendirilen veriler ışığında pozitif şekilde bilime katkı sağlamaktadır. Nicel araştırma yaparken sayısal veriler ve mantık oldukça önemli yer tutar. Veriler sayılarla belirtilmelidir ve mantıksa özellikler taşınmalıdır (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Bu çalışma da mevcut koşullar altında olay ve olgular mevcut şartlar altında değerlendirildiği ve araştırmaya katılan bireylerin sundukları katkılar ile tutum ve becerilerini nitelikleme üzere çoğunlukla tercih edilen tarama metodu kullanılmıştır (Karasar, 2005).

Yayın etiğine uygun olarak etik kurul onay çalışma öncesinde Erzurum Teknik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Etik Kurul Başkanlığından 1 numaralı karar sayısı ile gerekli resmi izinler alınmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışmaya veri toplama yöntemi olarak Google Drive üzerinde hazırlanan sorular online olarak bireylere gönderilmiştir. 18 ile 41 yaş aralığında 203'ü erkek 105'i kadın 226'sı bireysel spor yapan 82'si takım sporu yapan 183'ü düzenli spor yapan 125' i düzenli olarak spor yapmayan 87'si kamu 182'si özel sektör ve 39'u öğrenci toplamda 308 birey katılmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Tekkurşun-Demir ve ark. (2020)'nin geliştirdiği Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği uygulanmıştır. Ölçek, bireysel kaygı (11 madde) ve sosyalleşme kaygısı (5 madde) olmak üzere 2 alt boyut, toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Kullanılan ifadeler“ Kesinlikle katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)”, “Kesinlikle katılıyorum (5)” olarak kullanılmıştır ve ölçekten edilen puanların yüksek olması koronavirüs fobisinin yüksekliğini gösterirken, düşük olması ise korona virüs fobisinin düşüklüğünü gösterir. Tekkurşun-Demir ve arkadaşları (2020) tarafından ölçeğin Cronbach Alfa katsayıları çalışmanın bireysel alt boyutu için, 90; Sosyalleşme Kaygısı alt boyutu, 84 ve ölçek toplamı için, 92 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmadan ortaya çıkan verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek amacıyla çarpıklık ve basıklık testleri uygulanmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerleri +1.5 ile -1,5 normal dağılım olarak kabul edilebilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Yapılan analizin çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.5 ile -1.5 değer aralığında normal dağılım göstermesi ve parametrik testler için gerekli diğer varsayımları karşıladığından, veri analizinde Tek Yönlü Anova ve Bağımsız Örneklem T-Testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 1. Bireylerin Cinsiyet, Spor Yapma ve Spor Türü Durumlarına Göre Frekans Değerleri

Cinsiyet	n	%
Erkek	203	65,9
Kadın	105	34,1
Düzenli Olarak Spor Yapanlar	183	59,4
Düzenli Olarak Spor Yapmayanlar	125	40,6
Bireysel Spor Yapanlar	226	73,4
Takım Spor Yapanlar	82	26,6

Çalışmaya 203'ü erkek 105'i kadın, 183'ü düzenli spor yapan 125' i düzenli olarak spor yapmayan, 226'sı bireysel spor yapan 82'si takım sporu yapan toplamda 308 kişi katılmıştır.

Tablo 2. Bireylerin Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği ve alt boyutlarının normallik testi sonuçları

Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Bireysel Kaygı	-.420	-.629
Sosyalleşme Kaygısı	-.528	-.627

Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. Bireylerin Covid-19'a yakalanma ile ilgili kaygılarının her bir alt boyutunun çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Bireylerin cinsiyet değişkenine göre yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	p
Bireysel Kaygı	Erkek	203	2.86	.762	-.250	.803
	Kadın	105	2.88	.709		
Sosyalleşme Kaygısı	Erkek	203	2.88	.988	-.317	.752
	Kadın	105	2.92	1.09		

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkeni bağlamında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. Bireylerin düzenli spor yapma değişkenine göre yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Düzenli Spor Yapıyor musunuz?	n	\bar{X}	ss	t	p
Bireysel Kaygı	Evet	183	2.88	.756	-.485	.628
	Hayır	125	2.84	.727		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	183	3.02	1.02	2.55*	.011
	Hayır	125	2.72	1.00		

* $p < .05$

Tablo 4'te araştırmaya katılan bireylerin düzenli spor yapmaları değişkeni bağlamında bireysel kaygı alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > .05$). Fakat sosyalleşme kaygısı alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < .05$).

Tablo 5. Bireylerin yaptıkları spor türü değişkenine göre yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Branşı	n	\bar{X}	ss	t	p
Bireysel Kaygı	Bireysel Sporlar	226	2.85	.731	-.645	.520
	Takım Sporları	82	2.91	.778		
Sosyalleşme Kaygısı	Bireysel Sporlar	226	2.88	1.01	-.478	.633
	Takım Sporları	82	2.94	1.04		

Tablo 5'de araştırmaya katılan bireylerin spor türü değişkeni bağlamında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 6. Bireylerin kaç yıldır spor yaptıklarına ilişkin yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz	n	\bar{X}	ss	t	p
Bireysel Kaygı	1-3	183	2.88	.721	.136	.872
	4-6	110	2.84	.764		
	7-10	15	2.82	.897		
	Toplam	308	2.86	.743		
Sosyalleşme kaygısı	1-3	183	2.88	1.00	.247	.781
	4-6	110	2.94	1.03		
	7-10	15	2.77	1.25		
	Toplam	308	2.90	1.02		

Tablo 6’da araştırmaya katılan bireylerin spor yaş değişkeni bağlamında yeni tip korona virüse yakalanma kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>05$).

Tablo 7. Bireylerin meslek türü değişkenine göre yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Meslek Türü	n	\bar{X}	ss	t	p
Bireysel Kaygı	Kamu	87	2.85	.826	.087	.917
	Özel Sektör	182	2.86	.700		
	Öğrenci	39	2.91	.763		
	Toplam	308	2.86	.743		
Sosyalleşme Kaygısı	Kamu	87	2.80	1.05	1.94	1.44
	Özel Sektör	182	2.88	1.01		
	Öğrenci	39	3.18	.944		
	Toplam	308	2.90	1.02		

Tablo 7’de araştırmaya katılan sporcuların meslek değişkeni bağlamında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>05$).

Tablo 8. Bireylerin yaş değişkenine göre yapılan test sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	n	\bar{X}	ss	F	p
Bireysel Kaygı	18-23	31	3.07	.716	.714	.583
	24-29	64	2.85	.865		
	30-35	100	2.85	.712		
	36-40	83	2.81	.694		
	41+	30	2.89	.739		
	Toplam	308	2.86	.743		
Sosyalleşme Kaygısı	18-23	31	3.06	.887	.276	.893
	24-29	64	2.84	1.06		
	30-35	100	2.87	1.03		
	36-40	83	2.88	1.02		
	41+	30	2.95	1.06		
	Toplam	308	2.90	1.02		

Tablo 8’ de araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkeni bağlamında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>05$).

4. TARTIŞMA

Covid-19’ un yayılması, sportif faaliyetlerin durmasına neden olmuştur. Ne yazık ki, Covid-19’dan sonra spora güvenli bir dönüş için en iyi uygulamaları ayırt eden sınırlı veri bulunmaktadır. Sporcuların çoğu genç, sağlıklı ve hafif hastalığa yakalanıyor gibi görünse de Covid-19 olan sporcularda spora döndükten sonra artan yan etki riskine ilişkin endişeler vardır. Covid-19 döneminde virüse maruz kalmayı ve bulaşmayı azaltmak için katı kurallar uygulanmıştır. Böylece sporcuların katılabilecekleri aktiviteler sınırlandırılmıştır. Normal olarak fiziksel aktivitedeki azalma, nöromüsküler, kardiyovasküler, solunum ve kas-iskelet sistemlerini olumsuz yönde etkileyebilecek kondisyonsuzluğa neden olabilir. Bunların tümü egzersize dönüş iyileştirme protokolü geliştirilirken dikkate alınmalıdır. Araştırmada sporcuların düzenli olarak spor yapma durumu, cinsiyet, spor türü, meslek ve yaş değişkenlerine göre sporcuların yakalanma kaygısı arasındaki ilişkisi incelenmiştir.

Araştırmaya katılan sporcuların cinsiyet değişkeni bağlamında yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı puanlarında istatistiksel bazda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Ancak bireyselleşme ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında kadınların puan ortalamaları azda olsa erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre (Acar ve ark., 2020) yapmış olduğu çalışmada Covid-19’ un sebep olduğu kaygı ve depresyon çalışmasında erkek sporculara oranla kadın sporcuların yüksek düzeyde depresyon ve kaygıya sahip oldukları görülmüştür (Akdaş Gürocak, 2020). Ülkemizde Covid-19 salgın durumunda kadın bireylerin endişe oranlarının çok daha fazla olduğu görülmüştür. Batu ve Aydın (2020) tarafından yapılan araştırmada Yüzme sporcularının Covid-19’a yakalanma kaygısını incelenildiği çalışmada kadın sporcuların erkek sporculara oranla bireysel kaygı genel toplam puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna raporlanmıştır. Aslan ve ark. (2021) sporcuların yeni tip

koronavirüse yakalanma kaygısı üzerine yaptığı çalışmada kadın erkek sporcular arasında anlamlı farklılık olmamasına rağmen kadınların bireysel ve sosyalleşme kaygısı alt boyut ortalamaları erkeklere oranla azda olsa yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde yapılan çalışmalar benzer skorlarla çalışmamızı destekler niteliktedir. Hem erkek hem de kadın sporcular iyi performans gösterme arzuları ve Covid-19'a yakalanan sporcularda meydana gelen performans kayıplarından dolayı çalışmalarda benzer sonuçların elde edilmesinin nedeni olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılanların düzenli spor yapmaları değişkeni bağlamında bireysel kaygı alt boyut puanları değerlendirildiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>.05$). Fakat sosyalleşme kaygısı alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<.05$). Gümüşgöl ve ark. (2020), yapmış olduğu çalışmada amatör spor ile uğraşan bireylerin profesyonel spor yapan bireylere oranla daha düşük kaygı puanına sahip olduğu görülmüştür. Kuru ve Atılğan (2020), profesyonel futbolcular üzerine yapmış olduğu çalışmada 10 yıldan fazla spor yapan bireylerin 1-3 spor ile uğraşan bireylere oranla düşük kaygı puanına sahip olduğu görülmüştür. Tunç ve ark. (2020), yapmış olduğu çalışmada egzersizlerini düzenli olarak yapan grubun alt boyutlarında anlamlı düzeyde herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Güler ve Cicioğlu (2021) sedanter ve sporcu olma durumuna göre bireyler üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada profesyonel sporcuların, sedanter bireylere oranla kaygı durumunun daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Yapılan bazı çalışmalar çalışmamızla puan ortalamaları olarak az da olsa benzerlik göstermektedir. Bazı sonuçlar yapılan çalışma ile zıtlıklar göstermektedir.

Spor türü değişkeni bağlamında Covid-19 kaygı puanları arasında istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Fakat takım sporu yapan bireylerin kaygı ortalamalarının bireysel spor yapan bireylere oranla yüksek olduğu görülmüştür. Şenışık ve ark. (2018), yapmış oldukları çalışmada takım ve bireysel sporlarla ilgilenen bireylerin kaygı düzeyi arasında ilişki olmadığı görülmüştür. Yapılan çalışma çalışmamız ile puan ortalamaları yönünden benzerlik göstermektedir. Şenışık ve ark. (2018), çalışmada bireysel sporlarla uğraşan bireylerin takım sporları ile uğraşan bireylere oranla daha yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Nixdorf ve ark. (2016), tarafından yapılan çalışmada takım sporu ile uğraşan bireylerin bireysel sporla ilgilenen bireylere kıyasla depresyon puanlarının takım sporlarıyla uğraşan sporcuların puanlarından daha düşük bulunduğu tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar çalışmamızla farklılıklar taşınmasına rağmen benzer olarak örneklem sunduğu için önem arz etmektedir.

5. SONUÇ

Sonuç olarak araştırmaya Covid-19'a Yakalanma Kaygısı Ölçeğinden puan ortalamalarının yakın seviyede çıkması, sporcuların Covid-19'a yakalanmaya ilişkin kaygı düzeylerinin vakaların azalmasıyla daha az düzeyde olduğu görülmüştür. Bu çalışmada kullanılan verilerin sporcuların daha önce kaygı düzeyleri ile alakalı gerçekleştirilmiş bilimsel çalışmalarının sonuçları değişiklik göstermesinin sebebi Covid-19 dönemi vakalarında duraklama göstermesidir. Covid-19 virüsünün düşüşe geçtiği 2022 yılı ilk ayları ve virüsün etkisini büyük oranda yitirmesi ile spor yapan bireyler üzerinde genel kaygı seviyelerini belirleyebilecek çalışmaların gerçekleşmesiyle yeni sonuçlara elde edilebilir.

6. DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Araştırma sürecinde çalışmaya katılan sporculara teşekkür ederiz.

7. ETİK BEYANI

Çalışma öncesinde Erzurum Teknik Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığından 1 numaralı karar sayısı ile gerekli resmi izinler alınmıştır.

8. YAZAR KATKILARI

Araştırmanın uygulanması, veri toplanması, literatür araştırması ve yazım aşamasında Y.E.C., araştırmanın tasarımı, düzenleme ve yazım aşamasında S.A. görev almıştır.

9. KAYNAKLAR

Acar, K., Mor, A., Baynaz, K., & Arslanoğlu, E. (2020). An investigation on anxiety states of students in faculty of sport sciences during Covid-19. *International Journal of Disabilities Sports and Health Sciences*, 3(1), 66-73.

Akdaş Gürocak A. (2020). *Türkiye'de Covid-19 salgını sırasında yetişkinlerin kaygı düzeylerinin ve psikolojik dayanıklılıklarının şema özellikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

- Akoğuz-Yazıcı, N., Kalkavan, A., & Özdelek, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spor öğretimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(SI2), 404-411.
- Aslan, A. K., Cicioğlu, H. İ., & Demir, G. T. (2021). Sporcuların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 142-153.
- Barua, S. (2020). Understanding coronanomics: The economic implications of the Coronavirus (Covid-19) pandemic. *SSRN Electronic Journal*, 99693(20), 1-44. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3566477>
- Batu, B., & Aydın, A. D. (2020). Yüzme sporcularının yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 3.
- Bozlar, M. A. (2020). Yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) için Uygun geleneksel tıp ilaç önerileri. *Journal of Interactive and Anatolian Medicine*, 1(2), 21-28.
- Burton, D. (1988). Do anxious swimmers swim slower? Reexamining the elusive anxiety-performance relationship. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10(1), 45-61.
- Çakır, Z. (2020). The effects of the Covid-19 pandemic on sports, athletes and trainers during the normalization phase. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 9(3), 45-58. <https://doi.org/10.22282/ojrs.2020.70>
- Chen, N., Zhou, M., Dong, X., Qu, J., Gong, F., Han, Y., & Yu, T. (2020). Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *The Lancet*, 395(10223), 507-513.
- Costa, S., Santi, G., di Fronso, S., Montesano, C., Di Gruttola, F., Ciofi, E. G., . . . Bertollo, M. (2020). Athletes and adversities: athletic identity and emotional regulation in time of Covid-19. *Sport Sciences for Health*, 16(4), 609-618.
- Evans, A. B., Blackwell, J., Dolan, P., Fahlén, J., Hoekman, R., Lenneis, V., ... & Wilcock, L. (2020). Sport in the face of the COVID-19 pandemic: Towards an agenda for research in the sociology of sport. *European Journal for Sport and Society*, 17(2), 85-95. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1765100>
- Gallego, V., Nishiura, H., Sah, R., & Rodriguez-Morales, A. J. (2020). The COVID-19 outbreak and implications for the Tokyo 2020 Summer Olympic Games. *Travel Medicine and Infectious Disease*, 34, 101604. <https://doi.org/10.1016/j.tmaid.2020.101604>
- Goodell, J. W. (2020). Covid-19 and finance: Agendas for future research. *Finance Research Letters*, 35, 101512. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2020.101512>
- Güler, H., & Cicioğlu, H. İ. (2021). Sedanter ve sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanmada bireysel kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 18(1), 67-75. <https://doi.org/10.14687/jhs.v18i1.6135>
- Gümüşgül, C., Ersoy, A., & Gümüşgül, O. (2020). Amatör ve profesyonel sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi-yönetmelik karar boyutu. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 26-37. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=888571>
- Hellewell, J., Abbott, S., Gimma, A., Bosse, N. I., Jarvis, C. I., Russell, T. W., ... & Eggo, R. M. (2020). Feasibility of controlling COVID-19 outbreaks by isolation of cases and contacts. *The Lancet Global Health*, 8(4), e488-e496. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(20\)30074-7](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30074-7)
- Ho, C. S., Chee, C. Y., & Ho, R. C. (2020). Mental health strategies to combat the psychological impact of coronavirus disease 2019 (Covid-19) beyond paranoia and panic. *Annals, Academy of Medicine, Singapore*, 49(3), 155-160. <https://doi.org/10.47102/annals-acadmedsg.202043>
- Huang, C., Wang, Y., Li, X., Ren, L., Zhao, J., Hu, Y., ... & Cao, B. (2020). Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. *The Lancet*, 395(10223), 497-506. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)30183-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30183-5)
- Huang, Y., & Zhao, N. (2020). Generalized anxiety disorder, depressive symptoms and sleep quality during COVID-19 outbreak in China: a web-based cross-sectional survey. *Psychiatry Research*, 288, 112954. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112954>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. Baskı). Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Karataş, E. Ö., Savaş, B. Ç., & Karataş, Ö. (2021). Beden eğitimi, spor ve oyunun sosyalleşme üzerine etkisi. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-16. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kafkassbd/issue/64360/933808>
- Kuru, T. & Atılğan, D. (2022). Türkiye’de profesyonel futbol oynayan sporcuların koronavirüse yakalanma kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 210-225. <https://doi.org/10.38021/asbid.1115572>
- Mon-López, D., García-Aliaga, A., Bartolomé, A. G., & Solana, D. M. (2020). How has COVID-19 modified training and mood in professional and non-professional football players?. *Physiology & Behavior*, 227, 113148. <https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2020.113148>
- Murathan, T., & Murathan, F. (2019). Spor sektöründe blok zinciri uygulamaları. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 64-74. <https://doi.org/10.31680/gaunjs.484614>
- Nixdorf, I., Frank, R., Beckmann, J. (2016). Comparison of athletes’ proneness to depressive symptoms in individual and team sports: Research on psychological mediators in junior elite athletes. *Frontiers in Psychology*, 7, 893. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00893>
- Ocaktan, M. E., Keklik, A., & Çöl, M. (2002). Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı sağlık ocaklarında çalışan sağlık personelinde Spielberger durumluluk ve sürekli kaygı düzeyi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55(1). https://doi.org/10.1501/Tipfak_0000000705
- Öktem, T., Şipal, O., Kul, M. & Dilek, A. N. (2020). Olimpiyat oyunlarına katılmaya aday boksörlerin Covid-19 kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(62), 3620-3627. <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2210>

- Özdemir, K., Yazıcı, A.G., Öztürk, M.E., & Ogan, M., (2021). Exploring of table tennis trainers 'attitudes towards athletes' use of doping. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(40), 42-47. <http://dx.doi.org/10.31576/smryj.764>
- Polatcan, İ., & Kaptangil, İ. (2021). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda eğitim alan öğrencilerin yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi. *Turkish Studies-Social*, 16(3), 1179-1194. <https://dx.doi.org/10.47356/TurkishStudies.48654>
- Rubin, G. J., & Wessely, S. (2020). The psychological effects of quarantining a city. *Bmj*, 368, 1-2. <https://doi.org/10.1136/bmj.m313>
- Şahin, T., & Gönen, M. (2020). The perceived stress levels during Covid-19 quarantine periods and physical activity and exercise. *Ambient Science*, 7. <http://doi.org/10.21276/ambi.2020.07.sp1.oa30>
- Şenışık, S., Denerel, N., Köyağasıoğlu, O., & Tunç, S. (2021). The effect of isolation on athletes' mental health during the COVID-19 pandemic. *The Physician and Sportsmedicine*, 49(2), 187-193. <https://doi.org/10.1080/00913847.2020.1807297>
- Sönmez, Ö., Atam Taşdemir, Z., Kara, H. V., & Akçay, Ş. (2020). Tobacco and Covid-19. *Eurasian Journal of Pulmonology*, 22(s1), 12-15. https://doi.org/10.4103/ejop.ejop_52_20
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Stanton, R., To, Q. G., Khalesi, S., Williams, S. L., Alley, S. J., Thwaite, T. L., ... & Vandelanotte, C. (2020). Depression, anxiety and stress during Covid-19: associations with changes in physical activity, sleep, tobacco and alcohol use in Australian adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(11), 4065. <https://doi.org/10.3390/ijerph17114065>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2022). Günlük Covid-19 aşı tablosu. <https://covid19.saglik.gov.tr/>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.
- Tekkurşun Demir, G., Cicioğlu, H.İ., & İlhan, E. (2020). Athlete's Anxiety to Catch the Novel Coronavirus (Covid-19) Scale (AACNCS): Validity and reliability study. *Journal of Human Sciences*, 17(2). <https://orcid.org/0000-0002-2451-5194>
- Tunç, A. Ç., Zorba, E., & Çingöz, Y. E. (2020). Covid 19 salgını döneminde egzersizin yaşam kalitesine etkisi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 127-135. <https://dergipark.org.tr/en/pub/intjces/issue/55238/749857>
- Turan, M., Tatlısu, B., Tatlısu, T., Uçan, U. (2021). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sıkıntıya dayanma düzeylerinin spor ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Atatürk Üniversitesi örneği). *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 63-75. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kafkassbd/issue/64360/940575>
- WHO. (2020). Novel Coronavirus Situation Reports. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-Coronavirus-2020/situation-reports>
- Yıldız, A. B., & Doğu, G. A. (2022). Covid-19 pandemisinde sporcuların depresyon ve kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 105-112. <https://doi.org/10.30934/kusbed.1021127>
- Yıldız, Y. (2020). Elit sporcuların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygı durumlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 17(4), 1275-1284. <https://doi.org/10.53434/gbesbd.958378>